

ТАҚРИЗ

ба афтореферати диссертатсияи доктории Нуров Нуралӣ Норович дар мавзӯи "Поэтикаи ғазалиёти Мирзо Абдулқодир Бедил" барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси

10.01.01 – Адабиёти тоҷик

Омӯзишу таҳқиқи ҷанбаҳои поэтикаи ашъори шоирон аз ҷанбаҳои муҳими шинохти вижагиҳои ҳунарии шеър ба шумор меравад. Аз ин рӯ, имрӯз замоне фаро расидааст, ки барои ҳарчи беҳтар таҳқиқ намудани ҷанбаҳои ҳунари ва вижагиҳои бадеии ашъори суҳанварон ҷанбаҳои муҳимтарини поэтикаи ашъорашон ба доираи таҳқиқ кашида шавад. Бо ин ҳадаф диссертатсияи доктории Нуров Нуралӣ Норович ба баррасии ҷанбаҳои поэтикаи ғазалиёти яке аз саромадони адабиёти форсиҷабони Ҳиндустон Мирзо Абдулқодир Бедил бахшида шудааст. Ҳарчанд то имрӯз дар адабиётшиносии ҷаҳон роҷеъ ба Бедил Дехлавӣ ва арзишу аҳамияти осори ӯ аз ҷониби муҳаққиқони ватаниву хориҷӣ як қатор таҳқиқот ба анҷом расидааст, аммо то кунун аз назари баррасии масъалаҳои поэтикаи ғазалиёти шоир пажӯҳиши ҷудоғонае сурат нагирифтааст.

Аз муҳтавои автореферат чунин бармеояд, ки рисола сохтор ва банду басти муҳкамаи илмӣ дошта, муаллиф дар заминаи муқаддима, панҷ бобу бист фасл, хулоса ва китобнома андешаҳои хешро бо фарогирии муҳимтарин сарчашмаҳои адабию таҳқиқотӣ баён сохтааст.

Дар бобу фаслҳои рисола масъалаҳои зиёде дар робита ба ҷанбаҳои поэтикаи ғазалиёти Бедил, аз қабилҳои сохторшиносии ғазал ва таҳаввули он дар эҷодиёти шоир, бозтоби афкори адабии Бедил дар ғазалиёти ӯ, таҳаввули мисраъ, такрори қофия ва радифҳои нодир, вежагиҳои қорбурди анвои авзони ғазал дар девони Бедил, сабқшиносӣ ва поэтикаи забони ғазалиёти Бедил, вожаҳои хос дар қоргоҳи ҳунари шоирӣ ва маъниофаринҳои Бедил, васоити тасвири бадеӣ, воҷасозӣ ва шеваҳои хоси

таъбиروفаринӣ, шарҳ ва маънигузори шоирона, тасвирсозӣ, шигардҳои маъниофарӣ ва мазмунсозӣ, ғазали тасвирӣ ва шеваҳои зуҳури он, тавсеаи ҷанбаҳои мавзуии ғазал дар девони Бедил, таъсири поэтикии Бедил ба суҳанварони адабиёти тоҷикии Фароруд бо зикри санаду далелҳои муҳкамаи илмӣ аз осори Бедил ва сарчашмаҳои дигар ба риштаи таҳқиқ кашида шудаанд. Дар умум, ба қалами муаллиф тааллуқ гирифтани бештар аз 80 мақолаи илмӣ роҷеъ ба вежагиҳои ашъори Бедил, ки албатта бахше аз онҳо дар афтореферати рисола зикр шудаанд, таъкид бар он дорад, ки ӯ солҳои зиёдест, ки дар ин ҷода заҳмат мекашад ва ҳатто бахше аз мақолот дар маҷаллаҳои илмии хориҷӣ ба чоп расидаанд.

Дар воқеъ аз баррасии бобу фаслҳои рисола бармеояд, ки муаллиф тайи солҳои зиёд бо истифода аз сарчашмаҳои хуби илмӣ таҳқиқоти арзишмандеро дар заминаи поэтикаи ғазалиёти Мирзо Абдулқодири Бедил таълиф намудааст. Муаллиф бо омӯзиши муҳимтарин манобеъ ва таҳқиқоти марбут ба мавзӯи заминаи хуби пажӯҳиширо фароҳам овардааст. Рисола дар заминаи истифодаи нусхаҳои муътабари хаттии девони шоир, ки дар китобхонаҳои Ҳинд маҳфузанд, ба қалам омадааст, ки амр бешак ба арзиши муҳими имлии он таъкид меварзад. Таҳлилу баррасии диду назарҳои донишмандони ватаниву хориҷӣ роҷеъ ба вежагиҳои ҳунарии ашъори Бедил ва натиҷагириҳои мустақилона бар он ишорат мекунанд, ки муаллиф аз мутолиаи зиёд, умқи дониш ва тафаккури таҳлилӣ бархурдор аст. Рисола бо сабки хуби илмӣ навишта шудааст, ки ин фазилат огоҳии муаллифро аз забони таълифоти илмӣ ва равишҳои навтарини таҳқиқ ошкор месозад.

Дар баробари ин дастовардҳо дар афтореферати диссертатсия бархе камбудихо низ ба мушоҳида мерасанд:

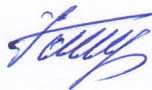
1. Аз афтореферати диссертатсия маълум гардид, ки муаллиф ба нусхаҳои зиёди хаттӣ дастрасӣ додааст. Ба назари мо дар боби аввали рисола муҳимтарин нусхаҳои нодири Девони Бедил барои хонанда ба

таври мухтасар тавсиф мешуданд, арзиши матншиносии рисола низ боло мерафт.

2. Дар афтореферати рисола базъе ғалатҳои ҷузъии техникӣ, имлоӣ ва услуби низ ба чашм мерасанд, ки ислоҳи онҳо эътибори илмии онро боз ҳам меафзояд.

Албатта, ин ғалату иштибоҳот ба ҳеҷ ваҷҳ арзиш ва аҳамияти илмии афтореферати рисолаҳо коҳиш намедиханд. Бар асоси матолиби баёншуда метавон бар ин натиҷа расид, ки афтореферати рисолаи доктории Нуров Нуралӣ Норович дар мавзӯи “Поэтикаи ғазалиёти Мирзо Абдулқодир Бедил” ба меъёрҳои таълифи рисолаҳои докторӣ мутобиқат дошта, муаллифи он шоистаи дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои филологиро аз рӯи ихтисоси 10.01.01 – Адабиёти тоҷик дорад.

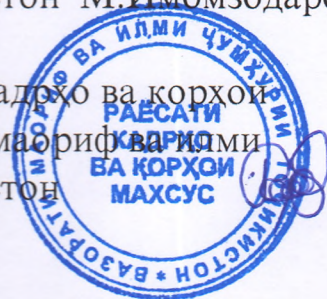
Доктори илмҳои филологӣ,
профессор, академики Академияи
илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Вазири маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Имомзода
Муҳаммадюсуф Сайдалӣ

Имзои доктори илмҳои филологӣ, профессор, академики Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон М.Имомзодаро тасдиқ мекунам.

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси Вазорати маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ф. Расулзода